

— організація систематичного контролю та оцінювання результатів самостійної роботи як важливих складових управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів;

— визначення ваги та трудомісткості завдань для самостійної роботи в системі завдань як окремого модуля, так і курсу в цілому;

— розробка системи завдань для самостійної роботи, орієнтованих, перш за все, на практичне застосування отриманих теоретичних знань;

— організація самостійної роботи з широким використанням можливостей сучасних інформаційних технологій (електронних бібліотек та пошукових систем).

Таким чином, щоб самостійна робота студентів ефективно забезпечувала досягнення основних дидактичних цілей, вона має бути реалізована як комплексна динамічна система чітко структурованих та професійно орієнтованих навчально-пізнавальних задач.

Н. В. Гончарова, асистент кафедри історії економічних учень та економічної історії

УДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Найсуттєвішою характерною рисою сучасного підходу до розв'язання актуальних проблем підвищення якості вищої освіти є прагнення розробляти нові заходи для поліпшення процесу формування у студентів знань, вмінь та навичок, формувати у них повноцінну навчально-пізнавальну діяльність.

Взаємозв'язок лекцій, семінарських занять і самостійної роботи студентів — це питання ефективності навчально-виховного процесу. Головною умовою цього взаємозв'язку є те, що інформація, яка іде від викладача до студента і від студента до викладача, має бути пропорційною. Бо чим повнішим є взаємозв'язок, тим активніша роль викладача, тим сильніший його творчий вплив на навчально-виховний процес.

На жаль, проблема формування повноцінної навчально-пізнавальної діяльності студентів на сьогодні не може вважатися вирішеною.

Як свідчить практика викладання, за існуючих методів і форм навчання кількість і якість інформації, яка надходить по прямому зв'язку, набагато перевищує кількість і якість інформації, яка йде від студента до викладача. Це значною мірою визначається тим, що під час навчального процесу студенти слухають лекції, беруть участь у семінарських заняттях, а позааудиторна робота менше регламентується.

У навчально-виховному процесі провідна роль належить лекції. Ця роль виявляється у тісній єдності з іншими формами організації навчально-виховного процесу. Разом з тим, у процесі читання лекцій практично майже повністю відсутній зворотний зв'язок. На семінарських заняттях він також явно недостатній.

Семінарське заняття сприяє розвитку пізнавальної діяльності і самостійності студентів, умінню висловлювати і аргументувати свої думки, розвиває логічне мислення, формує ідейні переконання, вчить активній життєвій позиції.

Самостійна робота є важливим способом формування самостійності в засвоєнні знань, яка реалізується лише в самовиявленні внутрішньої потреби в знаннях, пізнавальних інтересах, творчому мисленні. Студент, насамперед, повинен навчитися вчитися самостійно, лише через активну самостійну діяльність, а не через сприйняття їх у готовому вигляді, студент тільки й може якісно оволодівати фаховими знаннями.

При цьому сьогодні слід враховувати посилення методологічної ролі лекцій і семінарських занять в організації самостійної роботи студентів.

Велике значення у процесі читання лекцій, проведення семінарських занять і самостійної роботи має виявлення об'єктивних причинно-наслідкових зв'язків між складовими елементами економічних процесів, пов'язування в процесі вивчення теоретичних положень з фактами суспільно-економічної практики. З урахуванням цього аудиторні заняття слід будувати на принципах проблемності та діалогічності, а також підбирати для кожного студента індивідуальні проблемно-пошукові завдання, які він має вирішувати самостійно.

Ефективними є також інші різнобічні форми організації самостійної роботи студентів як відбиття взаємозв'язку лекцій, семінарів і самостійної роботи студентів: робота над літературою; творчі реферати і фіксовані виступи; підготовка виступу на науковій конференції; активна науково-дослідницька робота.